

Kohtuasi C-699/21**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

22. november 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Corte costituzionale (konstitutsioonikohus, Itaalia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

18. november 2021

Kaebaja:

E.D.L.

Menetlusse astuja:

Presidente del Consiglio dei Ministri (ministrite nõukogu esimees, Itaalia)

Põhikohtuasja ese

Põhikohtuasjas käsitletakse 2005. aasta seaduse nr 69 artikli 18 ja 18-*bis* põhiseaduslikkuse küsimusi, mille Corte d'appello di Milano (Milano apellatsioonikohus, Itaalia) tõstas kriminaalmenetluses E.D.L. süüdistuses, osas, milles viidatud artiklites ei ole Euroopa vahistamismääruse menetluse raames üleandmisest keeldumise alusena ette nähtud kroonilisi ja määramata kestusega terviseiga seotud põhjusi, millega kaasneb erakordselt tõsiste tagajärgede oht isikule, kelle üleandmist taotletakse.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

ELTL artikli 267 alusel esitatud eelotsusetaotluse esemeks on raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse kohta artikli 1 lõike 3 tõlgendamine, võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi ka „harta“) artikleid 3, 4 ja 35.

Eelotsuse küsimus

Kas raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse kohta artikli 1 lõiget 3 tuleb Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikleid 3, 4 ja 35 arvesse võttes tõlgendada nii, et kui vahistamismäärust täitev õigusasutus leiab, et kroonilist laadi ja potentsiaalselt pöördumatut rasket haigust põdeva isiku üleandmisega võib kaasneda nimetatud isiku tervise kahjustamise tõsine oht, peab täitev õigusasutus küsima vahistamismääruse teinud õigusasutuselt teavet, mis võimaldab tal viidatud ohu olemasolu välistada, ning tal on kohustus üleandmisest keelduda, kui ta ei saa kõnealuseid kinnitusi mõistliku tähtaja jooksul?

Viidatud liidu õigusnormid

Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta, eelkõige artikli 1 lõige 3, artiklid 3, 4, 4a, 15 ja artikli 23 lõige 4

Euroopa Liidu põhiõiguste harta, eelkõige artiklid 3, 4, 35, 47, artikli 51 lõige 1, artikli 52 lõige 4

ELL: artiklid 6 ja 19

Viidatud riigisisised õigusnormid

Põhiseadus: artiklid 2, 3, 32 ja 111

Kriminaalmenetluse seadustik (Codice di procedura penale): artikli 705 lõike 2 punkt *c-bis* ja artikli 275 lõige 4-*bis*

Vabariigi presidendi 9. oktoobri 1990. aasta dekreet nr 309 *narkootikume ja psühhotroopseid aineid, vastavatest ainetest sõltuvuse ennetamist, ravi ja taastusravi reguleerivate seaduste konsolideeritud tekst* (Decreto del Presidente della Repubblica (d.P.R.) 9 ottobre 1990, n. 309, *Testo unico delle leggi in materia di disciplina degli stupefacenti e sostanze psicotrope, prevenzione, cura e riabilitazione dei relativi stati di tossicodipendenza*)

22. aprilli 2005. aasta seadus nr 69 *sätted riigisisese õiguse kooskõlla viimiseks nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsusega 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta* (legge 22 aprile 2005, n. 69, *Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d'arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri*), eelkõige:

- artiklid 2, 18 ja 18-*bis*;

- artikli 1 lõige 1, enne 2021. aasta seadusandliku dekreeedi nr 10 (decreto legislativo n. 10 del 2021) jõustumist kehtinud versioonis: „Käesoleva seadusega

rakendatakse riigisisese õiguses nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta, edaspidi „raamotsus“, sätteid, osas, milles need sätted ei ole vastuolus põhiseadusliku korra üliluslike põhimõtetega, mis puudutavad põhiõigusi, isikuvabadusi ja õigust õiglasele menetlusele“;

- artikli 23 lõige 3: „Kui on humanitaarsed põhjused või põhjendatult alust arvata, et üleandmine seab ohtu isiku elu või tervise, võib apellatsioonikohtu esimees või tema volitatud kohtunik põhjendatud määrusega peatada vahistamismääruse täitmise, teavitades sellest viivitamatult Ministro della Giustiziat (Itaalia justiitsminister)“

2. veebruari 2021. aasta seadusandlik dekreet nr 10 *sätted, millega viiakse lõpule riigisiseste seaduste kohandamine raamotsusega 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta, kooskõlas 4. oktoobri 2019. aasta seaduse nr 117 artiklis 6 sätestatud volitusega* (decreto legislativo 2 febbraio 2021, n. 10, *Disposizioni per il compiuto adeguamento della normativa nazionale alle disposizioni della decisione quadro 2002/584/GAI, relativa al mandato d'arresto europeo e alle procedure di consegna tra stati membri, in attuazione delle delega di cui all'articolo 6 della legge 4 ottobre 2019, n. 117*)

Asjaolude ja menetluse lühiülevaade

- 1 Zadari esimese astme kohus (Horvaatia) tegi 9. septembril 2019 Euroopa vahistamismääruse, et anda kriminaalmenetluse raames kohtu alla E.D.L., keda süüdistatakse edasiandmise ja müügi eesmärgil narkootikumide valdamise kuriteos, mis pandi toime 2014. aastal Horvaatia territooriumil.
- 2 Tagaotsitava isiku kaitsjad esitasid Corte d'appello di Milanole (Milano apellatsioonikohus, Itaalia), üleandmise menetluses pädevale kohtule, meditsiinilised dokumendid, mis tõendasid olulisi psüühikahäireid, mis on seotud ka psühhotroopsete ainete eelneva kuritarvitamisega. Apellatsioonikohus määras E.D.L.-ile psühhiaatrilise ekspertiisi, mis näitas ravi vajava psüühikahäire olemasolu. Ekspertiis näitas ka võimaliku vangistamisega seotud tõsist enesetapuohu ning selle käigus järeldati, et asjaomane isik ei ole võimeline vanglaeluga kohanema.
- 3 Corte d'appello di Milano (Milano apellatsioonikohus, Itaalia) leidis kõnealuse ekspertiisi põhjal, et Euroopa vahistamismääruse täitmiseks asjaomase isiku Horvaatiasse viimine oleks ravivõimaluse katkestanud, mis oleks põhjustanud asjaomase isiku üldise tervises seisundi halvenemise ja konkreetse ohu tema tervisele.
- 4 Ta leidis aga, et Euroopa vahistamismääruse täitmisele pööramise kohustust piiravad üksnes 2005. aasta seaduse nr 69 artiklites 18 ja 18-bis ammendavalt ette nähtud keeldumise alused, samas ei ole sätestatud üldist keeldumise alust, mis

põhineks vajadusel vältida tagaotsitava isiku põhiõiguste, nagu õigus tervisele, rikkumist. Corte d'appello di Milano (Milano apellatsioonikohus, Itaalia) peatas seetõttu menetluse ja esitas Corte costituzionalele (konstitutsioonikohus, Itaalia) põhiseaduslikkuse küsimuse.

Põhikohtuasja sisuliselt lahendava kohtu peamised argumendid

- 5 Corte d'appello di Milano (Milano apellatsioonikohus, Itaalia) arvates rikub kõnealune kord õigust tervisele, mis on tagatud põhiseaduse artiklitega 2 ja 32. Viidatud kord rikub ka põhiseaduse artiklis 3 sätestatud võrdsuse põhimõtet, kuna isikuid, kelle suhtes on tehtud Euroopa vahistamismäärus, koheldakse ebasoodsamalt, kui isikuid, kelle kohta on esitatud väljaandmistaoetus, mille puhul on kriminaalmenetluse seadustiku artikli 705 lõike 2 punktis *c-bis* sõnaselgelt ette nähtud, et väljaandmisest keeldutakse, kui see toob taotletud isikule kaasa erakordselt tõsiste tagajärgede ohu tervislikel või ealistel põhjustel.
- 6 Lisaks on asjaomase isiku tervise seisundiga seotud keeldumise põhjuse ette nägemata jätmine vastuolus põhiseaduse artiklis 111 sätestatud menetluse kestuse mõislikkuse põhimõttega, kuna kehtivad õigusnormid põhjustaksid sellises olukorras pärast üleandmise otsust võetud täitmise peatamise meetme tagajärjel menetluse halvamise, mis jääks kestma määramata ajaks.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 7 Corte costituzionale (konstitutsioonikohus, Itaalia) astus menetlusse Presidente del Consiglio dei ministri (ministrite nõukogu esimees, Itaalia, edaspidi „menetlusse astuja“), kes palus, et põhiseaduslikkuse küsimused tunnistataks vastuvõetamatuks või igal juhul põhjendamatuks.
- 8 Menetlusse astuja leiab esiteks, et üleandmise peatamise võimalus, mis on tagatud 2005. aasta seaduse nr 69 artikli 23 lõikega 3, hoiab ennetavalt ära igasugused taotletud isiku tervise õiguse rikkumised. Ta märgib, et Corte d'appello di Milano (Milano apellatsioonikohus, Itaalia) tellitud ekspertiisi tulemustest ei ilmne asjaomase isiku psüühikahäirete pöördumatus ega konkreetsed tõendid, mis võimaldavad enesetapuhtu kinnitada.
- 9 Menetlusse astuja arvates oleks Corte d'appello (Milano apellatsioonikohus, Itaalia) igal juhul saanud käesoleval juhul järgida Euroopa Liidu Kohtu praktikas viidatud menetlust. Corte d'appello (Milano apellatsioonikohus, Itaalia) oleks pidanud lisaks hankima teavet seoses vahistamismääruse teinud riigi poolt üleandmise korral rakendatava terapeutilise ja psühholoogilise järelevalve ning abi vormidega.
- 10 Menetlusse astuja arvates muudab Euroopa Kohtu poolt alates otsusest Aranyosi ja Căldăraru (C-404/15 ja C-659/15 PPU) kasutusele võetud menetluse

rakendamine alusetuks ka üleandmise menetluse mõistliku kestuse ja võrdsuse põhimõtte väidetava rikkumisega seotud väited.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühiülevaade

- 11 Corte costituzionale (konstitutsioonikohus, Itaalia), eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab kõigepealt, et ei 2005. aasta seaduse nr 69 artiklis 18 ega ka artiklis 18-*bis* ei ole ette nähtud, et isiku üleandmisest peab keelduma või võib keelduda, kui see ohustab erakordselt tõsiselt tema tervist. Corte costituzionale (konstitutsioonikohus, Itaalia) arvates kehtib see nii viidatud artiklite sõnastuse kohta, mis kehtis enne 2021. aasta seadusandliku dekreediga nr 10 tehtud muudatusi, kui ka samade artiklite kohta nende hetkel kehtivas sõnastuses.
- 12 Ta märgib, et põhiseaduslikkuse küsimused ei puuduta üksnes vaidlustatud sätete kooskõla Itaalia põhiseadusega, vaid hõlmavad riigisisese seadusega konkreetselt rakendatava Euroopa Liidu õiguse (eelkõige raamotsuse 2002/584/JSK artiklite 3, 4 ja 4a) eelnevat tõlgendamist.
- 13 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates on vaja eelkõige küsida, kas asjaomase isiku tervise kahjustamise tõsise ohu, mis tuleneb tema üleandmisest vahistamismääruse teinud riigi õigusasutusele, saab nõuetekohaselt ära hoida üleandmise peatamisega 2005. aasta seaduse nr 69 artikli 23 lõike 3 tähenduses, millega rakendatakse Itaalia õiguskorras raamotsuse 2002/584/JSK artikli 23 lõiget 4. Näib, et raamotsuse õigusnormides, mille alusel Itaalia sätet tuleb tõlgendada, on üleandmise „erandkorras“ edasilükkamine ette nähtud seoses pelgalt ajutiste olukordadega, milles asjaomase isiku viivitamatu üleandmine oleks inimlikkusega vastuolus.
- 14 Üleandmise peatamise õiguskaitsevahendit ei saa aga pidada mõistlikuks krooniliste ja määramata kestusega tervisehäirete korral, nagu need, mille all kannatab asjaomane isik. Sellises olukorras tekib oht, et Euroopa vahistamismääruse täitmise edasilükkumine jätkub määramata ajaks, kuigi apellatsioonikohus on täitmiseks juba loa andnud. Selle tulemusel jäetaks kõnealune üleandmise meede ilma igasugusest soovitatavast toimest, mis võib takistada vahistamismääruse teinud riigil sõltuvalt olukorrast asjaomase isiku kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmist või karistuse täideviimist. Krooniliste tervisehäirete alusel täitmise edasilükkamise jätkumine jäetaks asjaomase isiku püsivasse ebakindlasse olukorda oma saatuse suhtes, vastuolus nõudega tagada kõikide selliste menetluste mõistlik kestus, mis võivad piirata tema isikuvabadust.
- 15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib seejärel, kas 2005. aasta seaduse nr 69 põhikohtuasjale kohaldatava redaktsiooni, mis eelnes 2021. aasta seadusandliku dekreediga nr 10 tehtud muudatustele, artiklites 1 ja 2 sisalduvad üldsätted lubavad Itaalia õigusasutusel isiku üleandmist mitte ette näha ka seaduse artiklites 18 ja 18-*bis* viidatud juhtudest erinevatel juhtudel, kui üleandmine võib tekitada ohu, et asjaomase isiku teatavat Itaalia põhiseadusega või Euroopa Liidu

õigusega tagatud põhiõigust rikutakse. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates ei saa sellise tõlgendusega nõustuda.

- 16 Lisaks ei ole ei 2005. aasta seaduse nr 69 artiklite 1 ja 2 varem kehtinud redaktsioonis ega ka sama seaduse hetkel kehtiva artikli 2 redaktsioonis sõnaselgelt selgitatud, kas üleandmise menetluse läbiviimiseks pädev õigusasutus peab igal konkreetsel juhul kontrollima, kas teise liikmesriigi õigusasutuse tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmine võib rikkuda teatavat (riigisisest ja Euroopa) õigust või põhimõtet, mida 2005. aasta seadus nr 69 peab selle seaduse enese kohaselt järgima.
- 17 Üldpõhimõtet, mille kohaselt peavad raamotsus 2002/584/JSK ja järelikut ka selle rakendussätted iga liikmesriigi tasandil järgima ELL artiklis 6 sätestatud põhiõigusi, kinnitavad sõnaselgelt nii raamotsuse 12. põhjendus kui ka raamotsuse artikli 1 lõige 3. Lisaks on viidatud põhimõtte liidu õiguskorra kui terviku alus (harta artikli 51 lõige 1).
- 18 Nagu Euroopa Kohus on kinnitanud, ei või liikmesriigid teha liidu õiguse rakendamist täielikule ühtlustamisele kuuluvates valdkondades sõltuvaks põhiõiguste kaitse üksnes riigisiseste standardite austamisest, kui see võib kahjustada liidu õiguse ülimuslikkust, ühtsust ja tõhusust (26. veebruari 2013. aasta otsus kohtuasjas Fransson (C-617/10, punkt 29); 26. veebruari 2013. aasta otsus kohtuasjas Melloni (C-399/11, punkt 60)). Põhiõigused, mida raamotsus peab järgima, on eelkõige need, mis on tagatud Euroopa Liidu õigusega ja sellest tulenevalt kõikide liikmesriikide poolt, kui nad liidu õigust rakendavad: põhiõigused, mis on osa liikmesriikide ühiste põhiseaduslike tavade määratlusest (ELL artikli 6 lõige 3 ja harta artikli 52 lõige 4).
- 19 Sellest tuleneb, et eelkõige peab liidu õigus määrama põhiõiguste kaitse standardid, mille järgimisest sõltuvad Euroopa vahistamismääruse õigusnormide ja vahistamismääruse konkreetse täitmise seaduslikkus riigisisel tasandil, sest tegemist on täielikule ühtlustamisele kuuluva valdkonnaga. Raamotsuse 2002/584/JSK artiklites 4, 4 ja 4a võimalike üleandmisest keeldumise aluste ettenägemise eesmärk on tagada, et Euroopa vahistamismääruse õigusnormide konkreetsel rakendamisel järgitakse isiku põhiõigusi.
- 20 Samas aitab kõnealune raamistik tagada Euroopa vahistamismäärust käsitlevate õigusnormide, mis tuginevad eeldusele liikmesriikide vahelisest vastastikusest usaldusest seoses sellega, et igäüks austab põhiõigusi, ühtse ja tõhusa kohaldamise. Ühtsuse ja tõhususe nõudest tuleneb, et reeglina ei või vahistamismäärust täitva riigi õigusasutused keelduda isiku üleandmisest väljaspool raamotsuses ette nähtud või lubatud juhtumeid puhtalt asjaomase isiku põhiõiguste riigisiseste kaitsestandardite alusel, mis ei ole Euroopa tasandil ühised (5. aprilli 2016. aasta otsus liidetud kohtuasjades Aranyosi ja Căldăraru (C-404/15 ja C-659/15 PPU, punkt 80)).

- 21 Järelikult oleks selle põhimõttega selgelt vastuolus riigisisese õiguse tõlgendus, mis tunnustaks täitva õigusasutuse pädevust keelduda asjaomase isiku üleandmisest väljaspool juhtumeid, mis on kooskõlas raamotsuse sätetega seaduses ammendavalt ette nähtud, selliste üldsätete alusel, nagu need, mida sisaldavad 2005. aasta seaduse nr 69 artiklid 1 ja 2.
- 22 Ja seda ka olukorras, kus pädeva kohtu arvates viiks Euroopa vahistamismääruse konkreetsel juhul täitmine tulemuseni, mis on vastuolus põhiseadusliku korra ülimuslike põhimõtetega või isiku puutumatute õigustega, kuna ainult Corte Costituzionale (konstitutsioonikohus, Itaalia) võib kontrollida liidu õiguse või liidu õigust rakendava riigisisese õiguse kooskõla kõnealuste ülimuslike põhimõtete ja puutumatute õigustega.
- 23 Lisaks ei saa liidu õigus lubada, et Euroopa vahistamismääruse täitmine toob kaasa asjaomase isiku hartas ja ELL artikli 6 lõikes 3 sätestatud põhiõiguste rikkumise.
- 24 Nimelt selleks, et vältida, et Euroopa vahistamismäärust käsitleva raamotsuse rakendamisega võivad konkreetsel juhul kaasneda asjaomase isiku põhiõiguste rikkumised, on olukordadeks, kus raamotsuses ei ole üleandmisest keeldumise põhjusi sõnaselgelt ette nähtud, määratletud hiljuti Euroopa Kohtu praktikas tõlgendamise teel korduvalt menetlused, mis võimaldavad tasakaalustada kriminaalmenetlustes tehtavate kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise ja täitmise vajadust asjaomase isiku põhiõiguste tagamisega.
- 25 Seda on tehtud eelkõige seoses ohuga, et Euroopa vahistamismääruse täitmise tõttu võidakse asjaomasele isikule vahistamismääruse teinud riigis kohaldada ebainimlikke või alandavaid kinnipidamistingimusi süstemaatiliste või üldiste puuduste tagajärjel või puuduste tagajärjel, mis puudutavad teatavaid isikute rühmi või teatavaid kinnipidamisasutusi (viidatud kohtuotsus Aranyosi; 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus ML (C-220/18 PPU); 15. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus Dorobantu (C-128/18)), ning ohuga, et asjaomase isiku suhtes läbiviidav menetlus ei järgi harta artiklis 47 sätestatud tagatise, tulenevalt süstemaatilistest või üldistest puudustest seoses kohtuvõimu sõltumatusega vahistamismääruse teinud riigis (25. juuli 2018. aasta otsus kohtuasjas LM (C-216/18 PPU); 17. detsembri 2020. aasta otsus liidetud kohtuasjades L ja P (C-354/20 PPU ja C-412/20 PPU)).
- 26 Kõnealuste menetluste, mille aluseks on dialoog vahistamismäärust täitva riigi ja vahistamismääruse teinud riigi vahel raamotsuse artikli 15 lõike 2 tähenduses, eesmärk on võimaldada täitvatel õigusasutustel saada konkreetsel juhul kinnitus, et asjaomase isiku üleandmisega ei kaasne tema põhiõiguste võimalikku rikkumist. Üksnes juhul, kui dialoogi tulemusel ei ole võimalik sellist kinnitust saada, võib õigusasutus hoiduda Euroopa vahistamismääruse täitmisele pööramisest, keeldudes seega üleandmisest väljaspool juhtumeid, mille kohta on raamotsuses sõnaselgelt luba antud.

- 27 Nii on viidatud Euroopa Kohtu otsused viinud liidu õigusesse sisse mehhanismid, mis võimaldavad kõikidele liikmesriikidele kehtivate ühiste reeglite süsteemi raames tagada Euroopa vahistamismäärusega tagaotsitavate isikute põhiõiguste kaitse.
- 28 Tuleb aga küsida, kas viidatud otsustes Euroopa Kohtu poolt väljendatud põhimõtteid peab analoogia korras laiendama ka olukorrale, kus konkreetse taotletud isiku haigusseisund võib üleandmise korral märkimisväärselt halveneda, eelkõige seoses vahistamismääruse teinud riigi ja vahistamismäärust täitva riigi õigusasutuste vahelise otsese dialoogi kohustusega ja vahistamismäärust täitva riigi õigusasutuste võimalusega üleandmise menetlus lõpetada, juhul kui asjaomase isiku põhiõiguste rikkumise ohu olemasolu ei saa mõistlikuks tähtajaks välistada.
- 29 Ühtsuse ja tõhususe nõuded Euroopa vahistamismääruse kohaldamisele liidu õigusruumis näevad ette, et sellele küsimusele võib vastata ainult Euroopa Kohus kui liidu õiguse pädev tõlgendaja (ELL artikli 19 lõige 1).
- 30 Eelotsusetaotluse esitanud kohus osutab argumentidele, mis toetavad viidatud kohtuotsustes Euroopa Kohtu poolt välja töötatud põhimõtete käesolevale kohtuasjale laiendamist. Eelkõige on Itaalia õiguskorras tervis kaitstud põhiseaduse artikli 32 lõikega 1 kui „igäihe põhiõigus“. Kõnealuselt õigusest tuleneb ametivõimude kohustus mitte üksnes hoiduda kahjustavast käitumisest, vaid ka positiivne kohustus tagada isiku tervise kaitseks hädavajalik arstiabi. See õigus on täielikult tagatud ka kinnipeetavatele isikutele, nii lõplikult süüdi mõistetutele kui ka eelvangistatud isikutele. Kõnealuselt õiguse kaitseks on Itaalia kriminaalmenetlusõiguses põhimõtteliselt välistatud, et vahistada võib isiku või eelvangistuses pidada isikut, kes kannatab „eriti raske haiguse käes, mille tagajärjel on tema tervislik seisund kinnipidamisega vastuolus ja igal juhul selline, et see ei võimalda vanglas kinnipidamise korral nõuetekohast ravi“ (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 275 lõige 4-bis). Lisaks on õigusnormides, mis käsitlevad uimasti- või alkoholisõltlastest süüdistatavaid, kellel on raviprogrammid pooleli, põhimõtteliselt ette nähtud vanglas eelvangistuses viibimise asendamine mitte nii range meetmega isikute puhul, kes läbivad programmi sõltuvusest vabanemiseks või kavatsevad seda alustada.
- 31 Lisaks puudub kahtlus, et tervis on isiku põhiõigus ka liidu õiguse seisukohast (harta artiklid 3 ja 35). Nimetatud õigus tuleb täielikult tagada ka isikule, keda süüdistatakse süüteo toimepanemises.
- 32 Kui asjaomase isiku üleandmisega Euroopa vahistamismääruse teinud riigile kaasneb tõsine oht, et sellel on asjaomase isiku tervisele tõsised kahjulikud tagajärjed, rikutakse ka harta artiklit 4, milles on sätestatud isiku õigus – mida ei saa selle absoluutse laadi tõttu ühegi muu vastanduva huviga tasakaalustada (kohtuotsus Aranyosi, punkt 85) – mitte saada ebainimlikult või alandavalt koheldud, mis on kooskõlas ka EIÕK artikliga 3 (Euroopa Inimõiguste Kohtu 16. aprilli 2013. aasta kohtuotsus *Aswat vs. Ühendkuningriik*; 1. oktoobri

2019. aasta kohtuotsus *Savran vs. Taani*; 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsus *Paposhvili vs. Belgia*). Sama põhimõtet on kinnitanud ka Euroopa Kohus kohtuasjas, mis puudutas Euroopa varjupaigaõiguse raamistikku (16. veebruari 2017. aasta otsus kohtuasjas *C.K. jt vs. Republika Slovenija* (C-578/16 PPU, punktid 37 ja 68).

- 33 Teisalt tuleb taotletud isiku põhiõiguste kaitsmise nõuet tasakaalustada huviga anda süüteo toimepanemises kahtlustatavad isikud kohtu alla, teha kindlaks nende vastutus ja, kui nad tunnistatakse süüdi, tagada nende suhtes karistuse täideviimine. Viidatud huvi ei saa pidada üksnes Euroopa vahistamismääruse teinud riigile kuuluvaks, kuna raamotsusega 2002/584/JSK kehtestatakse liikmesriikide ühine kohustus „võidelda sellise tagaotsitava isiku karistamata jäämise vastu, kes viibib muul territooriumil kui see, kus ta kuriteo väidetavalt toime pani“ (liidetud kohtuasjad C-354/20 PPU ja C-412/20 PPU, punkt 62). Kuigi see on hädavajalik, ei või tervise põhiõiguse kaitse viia lahendusteni, mis toovad kaasa süstemaatilise karistamatuse tõsiste kuritegude eest.
- 34 Vahistamismääruse teinud riigile ei saa aga samuti jätta ainult võimalust teha süüdistatava suhtes tagaseljaotsus. Esiteks ei ole igas liikmesriigis tagaseljamenetlused lubatud, teiseks kahjustaks kõnealune lahendus lõpuks asjaomast isikut, kellelt võetaks võimalus kaitsta ennast tõhusalt menetluses, mis võib lõppeda tema suhtes täidetava kohtuotsusega.
- 35 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates võib otsene dialoog vahistamismääruse teinud riigi ja seda täitva riigi õigusasutuste vahel, analoogselt sellega, mida Euroopa Kohus otsustas viidatud kohtuotsustes, võimaldada leida lahendusi, mis lubavad asjaomase isiku suhtes vahistamismääruse teinud riigis konkreetsel juhul menetlust alustada, tagades talle täies ulatuses kaitseõigused, ja hoida samas ära tõsise ohu tema tervisele, näiteks selle kaudu, et ta paigutatakse vahistamismääruse teinud riigis menetluse ajaks sobivasse asutusse. Ainult juhul, kui viidatud dialoogi tulemusel ei jõuta mõistliku tähtaja jooksul sobivate lahendusteni, peaks vahistamismäärust täitval õigusasutusel olema lubatud üleandmisest keelduda.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub, et eelotsusetaotluse kohta tehtaks otsus kiirendatud menetluses Euroopa Kohtu kodukorra artikli 105 tähenduses. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates tõstatab käesolev kohtuasi, mille aluseks on küll menetlus, mis puudutab isikut, kelle suhtes hetkel ühtegi kaitsemeetet ei rakendata, tõlgendusküsimusi seoses Euroopa vahistamismääruse toimimise kesksete aspektidega, ja taotletud tõlgendusel võivad olla üldised tagajärjed nii Euroopa vahistamismääruse raames koostööd tegevatele ametiasutustele kui ka tagaotsitavate isikute õigustele.